

Kadernota 2026

Hoogheemraadschap van
Delfland

Colofon

Kadernota 2026

DMS-nummer: 2436991

Samenstelling

Hoogheemraadschap van Delfland

Delft, 17 juli 2025

Hoogheemraadschap van Delfland

Postbus 3061

2601 DB DELFT

[Tel:015-2608108](tel:015-2608108)

www.hhdelfland.nl

Inhoud

1	Waarom een Kadernota 2026?	6
2	Inleiding	7
2.1	Leeswijzer	7
3	Delfland brede trends en ontwikkelingen	8
3.1	CAO-akkoord 2025-2026	8
3.2	Indexering	8
3.3	HWBP (hoogwaterbeschermingsprogramma)	8
3.4	Waterkwaliteit	8
3.5	Klimaatverandering	8
3.6	Geopolitieke ontwikkelingen	9
3.7	Cyberdreiging	9
3.8	Kunstmatige Intelligentie	9
3.9	Arbeidsmarkt	9
4	Inzicht in de programma's: Ontwikkelingen en besparingen	10
4.1	Informatieve VV	10
4.2	Waterkeringen en waterbewustzijn	10
4.2.1	Programmalijn 1A: Waterkeringen	10
4.2.2	Programmalijn 1B: Waterbewustzijn en gedragsverandering	10
4.3	Waterkwaliteit, biodiversiteit, recreatie en externe verbinding	11
4.3.1	Programmalijn 2A: Waterkwaliteit	11
4.3.2	Amerikaanse rivierkreeften	11
4.3.3	Programmalijn 2D: Verbinding met partners	11
4.4	Waterkwantiteit en Klimaatadaptatie	12
4.4.1	Programmalijn 3A: Waterkwantiteit	12
4.4.2	Programmalijn 3B: Klimaatadaptatie	13
4.5	Waterketen en circulariteit	13
4.5.1	Programmalijn 4A: Waterketen	13
4.5.2	Programmalijn 4B: Transitie waterketen	13
4.5.3	Programmalijn 4C: Energie- en klimaatneutraal	14
4.6	Organisatie en bedrijfsvoering	14
4.6.1	Programmalijn 6C: Regulering en dienstverlening	14
4.6.2	Programmalijn 6D: Interne dienstverlening en bestuursondersteuning	15
4.6.3	Programmalijn 6H: Innovatie	15
5	Risicomanagement	17
6	Financieel perspectief	18
6.1	Financiële uitgangspunten	18
6.2	Nadere uitwerking financieel kader	19
6.2.1	Duurzaam evenwichtige financiën	19
6.2.2	Lonen en prijzen	19
6.2.3	Reserves	19
6.2.4	Investerings	20

6.2.5	Uitgangspunten belastingopbrengsten	22
6.2.6	Netto Schuld Quote (NSQ).....	23
6.3	Financieel meerjarenbeeld	24
6.3.1	Netto kosten	24
6.3.2	Belastingopbrengsten	25
6.3.3	Resultaat en reserveringen	25
6.3.4	Nieuw voor Oud	26
6.3.5	Lange termijn ontwikkelingen	26

1 Waarom een Kadernota 2026?

Ook in 2026 zetten wij als Hoogheemraadschap van Delfland stevig in op onze kerntaken: droge voeten, schoon water en sterke dijken. In een tijd van onder meer klimaatverandering, verstedelijking en maatschappelijke opgaven, vraagt dit om heldere keuzes en een stabiele uitvoering.

De Kadernota 2026 legt de financiële en beleidsmatige basis voor het volgende jaar, met een nadrukkelijke focus op de komende vijf jaren. Wij blijven gericht investeren in het toekomstbestendig maken van onze waterinfrastructuur, waterveiligheid, waterzuivering, het verbeteren van de waterkwaliteit en het versterken van de samenwerking met partners in de regio. Tegelijk houden we oog voor de heffingen die we voor onze inspanningen verlangen van onze inwoners en bedrijven.

We doen dit met realisme én ambitie. We bouwen voort op wat goed gaat, sturen nadrukkelijk bij waar nodig, en blijven zoeken naar slimme, duurzame oplossingen. Zo zorgen we samen voor een veilig en leefbaar Delfland – nu én in de toekomst.

De basis voor onze ambities is vastgelegd in het Waterbeheerprogramma 2021-2027 (WBP6) en het Coalitieakkoord 2023-2027 (Water voor Mens en Natuur. Een Trendbreuk in Waterbeheer). Daarnaast bouwt de Kadernota 2026 voort op de Begroting 2025, die de VV in november 2024 heeft vastgesteld. Om precies te zijn geeft de Kadernota 2026 alleen de wijzigingen weer ten opzichte van de eerste jaarschijf (2026) uit de Begroting 2025 en de Meerjarenraming 2027-2030. Tijdens de informatieve VV van 20 maart 2025 hebben VV-leden ideeën aangedragen voor de Kadernota 2026. Deze ideeën zijn meegenomen in de zoektocht naar besparingen.

2 Inleiding

Met de Kadernota 2026 geeft het college richting aan het vierde jaar van deze collegeperiode. Daarbij ligt de focus op de doelstellingen uit het coalitieakkoord 2023-2027.

Net als voor eerdere kadernota's hanteert het college het uitgangspunt dat Delfland zich richt op het toekomstbestendig uitvoeren van het watersysteem- en het zuiveringsbeheer en dat daar ook een toekomstbestendige financiële situatie bij hoort. Het bestuur zet zich in voor het zoveel mogelijk beperken van de verhoging van de lasten voor de burgers. De belastingtarieven stijgen naar verwachting dan ook beheerst en er wordt vastgehouden aan de afspraak om eerst te kijken naar ombuigingen en anders werken voordat gekozen wordt voor het bijstellen van heffingen. Dit jaar is dat nadrukkelijker gedaan dan anders, omdat uit de Begroting 2025 een taakstelling voortkwam van € 0,9 miljoen in 2025, oplopend naar bijna € 13 miljoen in 2029.

2.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 worden de trends en ontwikkelingen uiteengezet waarvan de impact breder is dan voor één specifiek programma. In hoofdstuk 4 wordt vervolgens ingegaan op relevante nieuwe ontwikkelingen en bestuurlijke keuzes per programma. Het voortzetten van bestaand beleid of bestaande uitvoering wordt in deze Kadernota niet verder toegelicht. In de Begroting 2026 worden de programma's volledig, dus voor alle aspecten, uitgewerkt. Het onderwerp risicomanagement is toegelicht in hoofdstuk 5. Tenslotte zijn in hoofdstuk 6 de financiële kaders voor het opstellen van de Begroting 2026 beschreven.

3 Delfland brede trends en ontwikkelingen

Er zijn belangrijke trends en ontwikkelingen buiten Delfland die we niet of nauwelijks kunnen beïnvloeden, maar die impact hebben op onze uitgaven.

3.1 CAO-akkoord 2025-2026

Vakbondsleden en de leden van de Vereniging werken voor waterschappen (Vwvw) zijn op 13 mei akkoord gegaan met het onderhandelingsresultaat. Het betreft de volgende afspraken over het salaris:

- Een salarisverhoging van nominaal € 50 bruto per maand vanaf 1 januari 2025.
- Een salarisverhoging van 3,3% per 1 januari 2025 en 1,0% per 1 januari 2026.
- Per 1 maart 2026 worden de salarissen verhoogd met het gemiddelde prijsindexcijfer (CPI) over het jaar 2025. Dit op basis van het jaargemiddelde volgens het CBS.

Wanneer de totale loonsom niet gelijk blijft heeft dat invloed op onze begroting en de meerjarenraming. Er is rekening gehouden met dit CAO-akkoord in de financiële overzichten in hoofdstuk 6.

3.2 Indexering

Voor de overige prijzen gaan we uit van een gemiddelde prijsstijgingen van 2,6% in 2026, 2,5% in 2027 en 2,0% vanaf 2028. Zowel CAO-ontwikkelingen als prijsstijgingen werken ook door bij de verbonden partijen. Deze kosten stijgen dus ook.

3.3 HWBP (hoogwaterbeschermingsprogramma)

Alle waterschappen en Rijkswaterstaat dragen gezamenlijk bij aan het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Dit programma zorgt ervoor dat we de komende dertig jaar ongeveer 1.400 kilometer dijken en 400 sluizen en gemalen versterken. De waterschappen betalen 50% van de kosten, waarvan 40% via een solidariteitsbijdrage. De opgave om alle primaire keringen in 2050 aan de norm te laten voldoen is groter dan verwacht. De 21 waterschappen hebben in december 2024 unaniem de intentie uitgesproken om in de periode 2030-2036 in totaal 1,25 miljard euro extra te investeren in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Dit komt boven op de al bestaande afspraken voor de financiering van het programma.

3.4 Waterkwaliteit

In 2027 moeten alle EU-lidstaten voldoen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Nederland is echter niet op koers om aan alle eisen te voldoen. De tussenevaluatie in 2025 adviseert om aanvullende maatregelen te nemen. Delfland staat voor een flinke uitdaging: met een kunstmatig watersysteem, veel verstedelijking en een groot glastuinbouwareaal is het behalen van de doelen geen gemakkelijke opgave. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat Delfland extra gaat investeren in waterkwaliteit, met een impuls van € 3 miljoen per jaar en een verhoging van het investeringsprogramma Waternatuur met € 8 miljoen.

3.5 Klimaatverandering

De nieuwste klimaatscenario's wijzen uit dat Nederland warmer, droger en natter wordt, terwijl de zeespiegel stijgt. Dit maakt robuust waterbeheer steeds complexer. In een verstedelijkte omgeving met een grote vraag naar woningen is het streven naar een klimaatbestendige regio geen eenvoudige opgave. Het programma Klimaatadaptatie richt zich

op concrete acties om versnelling en opschaling te realiseren. Door meer neerslag ter plekke vast te houden, verminderen we wateroverlast en verbeteren we de balans tussen vraag en aanbod. Daarnaast zullen we op zoek moeten gaan naar nieuwe bergingsgebieden om de kans op wateroverlast en ontvruchting door overstromingen ook in de toekomst zo veel mogelijk te beperken.

3.6 Geopolitieke ontwikkelingen

De gevolgen van de schommelingen in de wereldhandel en wereldeconomie zijn momenteel nog onduidelijk voor Delfland. Een lage economische groei kan de inkomsten negatief beïnvloeden. Daarentegen kunnen dalende grondstof- en brandstofprijzen voordelig zijn voor onze kosten. Omdat deze geopolitieke ontwikkelingen moeilijk voorspelbaar zijn, houden we vast aan de bestaande meerjarenraming en belastingopbrengsten.

3.7 Cyberdreiging

De wereld is de afgelopen jaren niet veiliger geworden, en de dreiging van cyberaanvallen groeit. De nationaal coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid publiceert jaarlijks een cybersecurity Beeld Nederland. De belangrijkste bevindingen zijn:

- Criminele actoren intensiveren hun cyberactiviteiten en er komen nieuwe, geavanceerdere aanvalsmethoden.
- Kwaadwillenden zoeken de weg van de minste weerstand, vaak via eenvoudige aanvalsroutes.
- Digitale risico's worden beïnvloed door geopolitieke en technologische ontwikkelingen, en de concentratie van diensten bij de grootste cloudaanbieders heeft ook invloed op de digitale dreiging.
- Grootschalige handel in persoonsgegevens kan de nationale veiligheid schaden.
- Vertrouwen in digitale processen is essentieel voor de acceptatie van nieuwe technologieën, en dit kan alleen gewaarborgd worden door het beschermen van gegevens en systemen.

Delfland blijft investeren in de bescherming tegen cyberdreigingen en de bescherming van vertrouwelijke informatie.

3.8 Kunstmatige Intelligentie

Kunstmatige Intelligentie (AI) is een van de belangrijkste technologische ontwikkelingen van dit moment. Het maakt ons leven makkelijker en helpt bij het oplossen van maatschappelijke problemen. AI wordt steeds vaker gebruikt in bedrijven en overheidsinstanties, bijvoorbeeld in de vorm van chatbots en beslialgoritmes. Ook binnen Delfland wordt geëxperimenteerd met AI.

Toch zijn er ook risico's verbonden aan AI, zoals misbruik of onbedoelde gevolgen voor onze veiligheid. Dit brengt nieuwe uitdagingen met zich mee voor de cybersecurity van Delfland.

3.9 Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is krap en het is nog steeds moeilijk om voor specifieke functies geschikt en bekwaam personeel te vinden dat zich ook nog eens langdurig aan onze organisatie wil verbinden. Bovendien gaat de komende jaren een groot aantal medewerkers (waaronder specialisten) met pensioen. Het is daarom van groot belang om kennis goed over te dragen en heldere werkprocessen vast te leggen. Ook willen we Delfland blijven positioneren als een aantrekkelijke werkgever voor talenten.

4 Inzicht in de programma's: Ontwikkelingen en besparingen

In het coalitieakkoord is gesteld dat nieuwe ontwikkelingen door middel van ombuigingen gefinancierd moeten worden. Dit vraagt om bestuurlijke keuzes om de stijging van de heffingen te beperken. In elke programmalijn is gezocht naar verantwoorde besparingen waarbij de hoofddoelstellingen behouden blijven. Hieronder worden enkel de programmalijnen verder uitgewerkt, waar bestuurlijke keuzes aan de orde zijn.

4.1 Informatieve VV

Tijdens de informatieve vergadering van 20 maart 2025 zijn diverse ideeën aangeleverd. Daar is rekening mee gehouden bij het maken van bestuurlijke keuzes. Voorbeelden hiervan zijn het herzien van het baggerbeleid, het zoeken naar nieuwe bergingsgebieden, betere samenwerking met andere waterschappen. Daarnaast is aangegeven dat wij selectiever kunnen zijn bij grondstoffenterugwinning. Ten slotte is nog geopperd om het gemeenlandshuis te sluiten op vrijdag. Dit is slechts een greep uit de vele ideeën. Samen met voorstellen uit de ambtelijke organisatie en de inbreng van het college is een gebalanceerd pakket samengesteld om aan de financiële afspraken uit het coalitieakkoord te voldoen.

4.2 Waterkeringen en waterbewustzijn

4.2.1 Programmalijn 1A: Waterkeringen

Goed beheer en onderhoud zijn essentieel voor veilige waterkeringen. De komende jaren blijven we hieraan werken. Met het uitvoeringsprogramma waterkeringen verbeteren we jaarlijks een aantal kilometers regionale keringen en polderkaden. Met de in 2024 afgeronde toetsronde hebben we de opgave voor de regionale keringen in beeld gebracht. We overleggen met de provincie Zuid-Holland over wanneer deze regionale keringen aan de norm moeten voldoen. Voor de primaire waterkeringen is het doel dat deze in 2050 aan de norm voldoen. Dit gebeurt vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Door klimaatverandering zal de zeespiegel stijgen. Daarom reserveren we nu al ruimte voor toekomstige verhoging en versterking van de Delflandse dijk en hebben we een visie op de Delflandse kust ontwikkeld. Zo zorgen we ervoor dat mensen in dit gebied veilig kunnen wonen, werken en recreëren.

Bestuurlijke keuzes

Binnen het programma kijken we naar wat noodzakelijk is en waar we mogelijk kunnen temporiseren. We kiezen ervoor het tijdstip waarop de polderkaden op orde zijn naar achteren te verschuiven. Dit betekent dat het uitvoeringsprogramma een langere tijdshorizon krijgt. Het is onze inzet dat in 2035 70% van de polderkaden aan de norm voldoen.

Gezien het belang van de kering (duinen) hebben we nu deels Natura 2000-gebieden in beheer. Het beheer is daardoor versnipperd. Er is maatschappelijke efficiëntie te behalen door één partij het beheer te laten uitvoeren. Daarom zetten we de komende jaren in op het overdragen van het beheer van de Natura 2000-gebieden aan een andere partij.

4.2.2 Programmalijn 1B: Waterbewustzijn en gedragsverandering

De afgelopen periode hebben we ons sterk gericht op het vergroten van waterbewustzijn en gedragsverandering. Door de inzet van een gedragsteam vanuit een eigen programmalijn, hebben we geprobeerd via gedragsbeïnvloeding bij te dragen aan het behalen van de primaire doelen van Delfland.

Bestuurlijke keuzes

De acties van het gedragsteam hebben bewustzijn gecreëerd bij medewerkers over de inzet en kracht van gedragsbeïnvloeding. Door optredens van individuele medewerkers (waterbaas¹) van Delfland in de media, is er meer aandacht gevraagd voor waterissues en hoe je die als individu kan beïnvloeden. Hoewel het niet meetbaar is, hopen wij hiermee het waterbewustzijn in Nederland te hebben vergroot.

We kiezen er nu voor om de aparte programmalijn op te heffen en werkzaamheden een vast onderdeel te maken van onze communicatie in de reguliere organisatie.

4.3 Waterkwaliteit, biodiversiteit, recreatie en externe verbinding

4.3.1 Programmalijn 2A: Waterkwaliteit

We streven naar schoon, gezond en levend water in ons beheergebied, dat bijdraagt aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Eén van de belangrijkste richtlijnen die ons daarbij helpt en stimuleert is de Kaderrichtlijn Water. Naast het reguliere budget voor de waterkwaliteit is er vanuit het Coalitieakkoord een additionele financiële impuls van € 3 miljoen per jaar gegeven en het investeringskrediet voor Waternatuur is met € 8 miljoen opgehoogd. Daarmee zetten we in op drie sporen met extra maatregelen: We willen de emissies verder reduceren, de waternatuur versterken en betere samenwerking met partners in het gebied.

Bestuurlijke keuzes

Na 2027 moeten alle acties en maatregelen uit de Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP 2 en 3) en de additionele maatregelen zijn uitgevoerd. Pas als al deze maatregelen gerealiseerd zijn, kunnen we omschakelen van 'bouwen' naar 'houden'. We kunnen onder die voorwaarden de extra financiële impuls op waterkwaliteit vanaf 2028 verlagen. Dit betekent dat we nog steeds blijven inzetten op het verbeteren van de waterkwaliteit langs de drie bovengenoemde sporen, maar dat een lager budget toereikend zou moeten zijn om na 2027 SGBP 4 uit te voeren in het 'houden' scenario.

4.3.2 Amerikaanse rivierkreeften

De VV heeft besloten de Amerikaanse rivierkreeften af te vangen ter bescherming van onze Natte Ecologische Zones. Met dit besluit wordt de meest kwetsbare onderwaternatuur beschermt en levert daarmee een bijdrage aan de verbetering van de waterkwaliteit. De kosten zijn echter aanzienlijk. Deze exotenbestrijding is een taak van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN). Daarom willen we de kosten verhalen op het ministerie van LVVN.

Bestuurlijke keuzes

Vanaf 2028 stopt Delfland met het financieren van deze exotenbestrijding. Wij rekenen erop en doen er alles aan om ervoor te zorgen dat het ministerie van LVVN de volledige financiering van deze taak overneemt, aangezien het ministerie naar onze mening hiervoor verantwoordelijk is.

4.3.3 Programmalijn 2D: Verbinding met partners

In ons dichtbevolkte gebied is ruimte schaars. Het bevoegd gezag voor ruimtelijke ordening ligt bij de gemeenten, de provincie en het Rijk. Door strategische beïnvloeding van gebiedspartners, gebiedsprocessen en plannen in de fysieke leefomgeving, brengen we het

¹ [youtube](#) Waterbaas Delfland bij Lubach

waterbelang en de opgaven van Delfland effectief onder de aandacht. Daarnaast gaan we proactief samenwerkingsverbanden aan met derden om ervoor te zorgen dat het waterbelang overal en tijdig op tafel komt.

Bestuurlijke keuzes

Het effect van deze brede inspanningen is niet altijd even doelmatig. Daarom willen we de komende jaren selectiever zijn in het participeren in gebiedsprocessen, samenwerkingsverbanden en waterplannen/wateragenda's van gemeenten. Dit betekent dat we op termijn willen stoppen met de samenwerking met het Bijzonder Provinciaal Landschap en het Nationaal Park Hollandse Duinen. We zijn selectiever in tijdsbesteding bij verzoeken van gemeenten om samen te werken aan nieuwe waterplannen. We verkennen zo vroeg mogelijk of het waterplan het juiste instrument is om afspraken met gemeenten vast te leggen, of dat de inzet van andere instrumenten efficiënter en effectiever is. We stoppen op termijn ook met kleinschalige niet-wettelijke participatie en passen het participatiebeleid hiervoor aan. Daarnaast intensiveren wij de samenwerking met de provincie zodat zij het waterbelang versterken in alle ruimtelijke plannen.

Door deze gerichte aanpak kunnen we onze middelen en inspanningen effectiever inzetten, wat uiteindelijk zal bijdragen aan een duurzamer en veerkrachtiger waterbeheer in ons gebied. Het is essentieel dat we blijven samenwerken met relevante partners en tegelijkertijd kritisch blijven kijken naar waar onze betrokkenheid de meeste impact heeft.

4.4 Waterkwantiteit en Klimaatadaptatie

4.4.1 Programmalijn 3A: Waterkwantiteit

Delfland heeft een grotendeels kunstmatig watersysteem waarbij het oppervlaktewater vrijwel altijd moet worden weggepompt of aangevuld om het juiste peil te behouden. Daarom moeten de watergangen en kunstwerken in optimale conditie zijn. Beheer en onderhoud van ons watersysteem zijn cruciaal voor een veilige leefomgeving.

Bestuurlijke keuzes

Om in de toekomst aan inundatienormen te kunnen blijven voldoen, onderzoeken we de mogelijkheid om de bergingsgebieden uit te breiden. Daarom gaan we in 2026 op zoek naar nieuwe bergingslocaties en alternatieve oplossingen.

We spannen ons in om de peilbesluiten binnen een jaar te verwerken maar wel op basis van urgentie, met de eigen formatie en door verbeterde processen.

De afgelopen jaren hebben we meer ingezet op biodivers maaien volgens de ecokleurenkoers. Binnen het beheersgebied van Delfland worden, waar het watersysteem dit toelaat, de watergangen zo gemaaid dat oever- en watervegetatie zich kunnen ontwikkelen. Dit kan echter nadelen opleveren voor de doorstroming en vraagt veel maatwerk. De komende jaren willen we blijven inzetten op biodivers maaien, maar waar dit tot onevenredig hoge kosten leidt door extra maatwerk, kiezen we voor regulier maaien (van kant tot kant).

In 2024 is de baggerbegroting structureel verhoogd als gevolg van gestegen kosten, grotere volumes en nieuw baggerbeleid. Dit nieuwe baggerbeleid omvat onder anderen ecologisch baggeren, saneringen en dieper baggeren op moeilijke plekken om kosten te besparen. De komende jaren gaan we de effecten van dit nieuwe beleid uitgebreid monitoren. Mogelijke

besparingsmaatregelen die vanaf 2029 zouden kunnen worden ingezet binnen de baggerwerkzaamheden zijn:

- Temporiseren van het ecologisch baggeren.
- Temporiseren van de saneringen.
- Stoppen met extra diep baggeren op moeilijke plekken.
- Temporiseren van het onderhoudsbaggeren.

Het maken van een definitieve keuze over deze mix van besparingen is financieel nog niet noodzakelijk. We willen deze verstrekkende bestuurlijke keuzes pas definitief maken bij het opstellen van de Kadernota 2028.

4.4.2 Programmalijn 3B: Klimaatadaptatie

De aandacht voor klimaatadaptatie groeit zowel bij overheden als particulieren. Dit biedt Delfland uitstekende kansen om de regio klimaatbestendiger te maken. Delfland wil samen met zijn partners het bebouwde gebied minder kwetsbaar maken voor extreme weersomstandigheden zoals droogte, extreme neerslag en mogelijke schade bij overstromingen. Door proactief te werken aan klimaatadaptatie, kunnen we de leefbaarheid en veiligheid in onze regio verbeteren.

Bestuurlijke Keuzes

De inzet binnen de programmalijn Klimaatadaptatie richt zich hoofdzakelijk op het vergroten van de sponswerking wat weer bijdraagt aan het voorkomen van wateroverlast en het waarborgen van een toekomstbestendige zoetwatervoorziening. We handelen daarbij vooral vanuit de rol van een rechtmatige en presterende overheid, waarbij we ons richten op het effectief en efficiënt uitvoeren van onze taken.

In de samenwerking zijn we kritisch op kleinere, arbeidsintensieve samenwerkingsverbanden met derden. We beperken ons voornamelijk tot de samenwerking met gemeenten, waar we de grootste impact kunnen maken. Door deze gerichte aanpak kunnen we onze middelen en inspanningen effectiever inzetten. Dit draagt bij aan een waterrobuust en klimaatbestendig Delfland.

4.5 Waterketen en circulariteit

4.5.1 Programmalijn 4A: Waterketen

De belangrijkste ontwikkelingen in de waterketen voor Delfland zijn de bouw van de nieuwe waterzuivering Vergulde Hand (WVH) en de aanpassingen aan bestaande afvalwaterzuiveringen als gevolg van de nieuwe Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA). Voor WVH is in 2025 een voorkeursalternatief gekozen. In 2026 staat de investeringsbeslissing gepland. Wanneer de ERSA is omgezet in Nederlandse wet- regelgeving weten we in meer detail wat dat betekent voor onze bestaande zuiveringen.

Bestuurlijke keuzes

We zetten de komende periode in op het realiseren van de WVH en het voorbereiden op implementatie van de ERSA.

4.5.2 Programmalijn 4B: Transitie waterketen

De focus van het programma ligt op drie strategische doelen: hergebruik van effluent als bron voor zoetwater, klimaat- en energieneutraliteit in de waterketen en grondstoffenterugwinning.

Bestuurlijke keuzes

Voor hergebruik van effluent als bron voor zoetwater moet er ook een duidelijke vragende partij zijn. Voor de zoetwaterbehoefte van ons eigen watersysteem hebben we diverse bronnen zoals het Brielse Meer en de aanvoer via buurwaterschappen. Effluent kan een aanvullende bron zijn, maar dat is kostbaar omdat we moeten voldoen aan de KRW-eisen voor het eigen watersysteem. Voor hergebruik van effluent beperken we ons tot levering van zoetwater aan de Krabbepas. Hiervoor is meer inzicht en mogelijk regulering nodig in de samenstelling en hoeveelheid van bedrijfslozingen op de riolering, een belangrijke factor om succesvol de levering van effluent aan de Krabbepas mogelijk te maken.

Grondstoffenterugwinning uit afvalwater hangt in belangrijke mate samen met procesverbetering in de afvalwaterketen. Vaak is grondstoffenterugwinning gebaseerd op een valuecase en geen businesscase. Hierbij maken we gebruik van de kennis van STOWA, Aquaminerals en het landelijke programma Energie- en Grondstoffenfabriek (EFGF). Vanaf 2029 verwachten wij dat er een verschuiving ontstaat van ontwikkelen naar realisatie, en de bijdrage aan EFGF voor ontwikkeling verminderd kan worden. We richten ons de komende jaren op thermische energie uit afvalwater (TEA) en onderzoeken binnen het project WVH welke specifieke grondstof kansrijk is voor terugwinning.

4.5.3 Programmalijn 4C: Energie- en klimaatneutraal

Delfland blijft vasthouden aan de doelstellingen om energieneutraal te blijven en klimaatneutraal te worden in 2035. Om deze doelen te halen, blijven we kansen voor energiebesparing in onze processen verkennen en verzilveren. Daarnaast zetten we in op een meerjarige CO₂-reductiestrategie, inclusief de reductie van methaan en lachgas.

Bestuurlijke keuzes

De Klimaatmonitor van de Unie van Waterschappen is het monitoringsinstrument om onze energieneutraliteit te bepalen en onze klimaatvoetafdruk te meten. Daarnaast hebben we gebruikgemaakt van de CO₂-prestatieladdercertificering. Echter, deze twee instrumenten zijn zo naar elkaar toegroeid dat we afscheid nemen van de CO₂-prestatieladder. De meerwaarde is te beperkt en de energie en tijd die erin gestoken moet worden, zijn te kostbaar. Door ons te concentreren op de Klimaatmonitor kunnen we onze inspanningen beter richten en effectiever bijdragen aan onze doelen.

4.6 Organisatie en bedrijfsvoering

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de organisatorische aspecten van het Hoogheemraadschap van Delfland, met een focus op de interne bedrijfsvoering, de regulering en dienstverlening, en de rol van innovatie binnen de organisatie. Door het optimaliseren van interne processen, het vergroten van de efficiëntie en het nemen van strategische beslissingen over dienstverlening, kan Delfland zowel kosten beter beheersen als haar kerntaken effectiever uitvoeren.

4.6.1 Programmalijn 6C: Regulering en dienstverlening

Deze programmalijn richt zich op het efficiënt verlenen en beheren van de vergunningen en meldingen binnen onze wettelijke bevoegdheden. Delfland houdt toezicht op en reguleert welke activiteiten wel en niet zijn toegestaan in het watersysteem.

Binnen deze programmalijn zorgt Delfland ervoor dat de regulering niet alleen effectief is, maar ook snel en flexibel, zodat de taken die nodig zijn om het watersysteem te beschermen snel kunnen worden uitgevoerd. Dit vraagt om een strikte en nauwkeurige afhandeling van

vergunningaanvragen en meldingen. Het verlenen van vergunningen is echter een arbeidsintensief proces, waarbij een aanzienlijk aantal medewerkers betrokken is.

Bestuurlijke keuzes

Een van de belangrijkste keuzes in deze programmalijn is het verhogen van de kostendekkendheid van de leges met 10%. Door de leges te verhogen, wil Delfland ervoor zorgen dat de dienstverlening op het gebied van vergunningen en meldingen meer kostendekkend wordt en dat de kosten gedragen worden door afnemers van onze producten, terwijl de kwaliteit en snelheid van de uitvoering behouden blijven. Dit zorgt ervoor dat Delfland haar taak als regelgever en toezichthouder effectief kan blijven uitvoeren zonder extra druk op de begroting.

Er is ook aandacht voor het verbeteren van de digitale infrastructuur voor de Waterschapsverordening en het omgevingsloket. Door te investeren in digitale systemen hoopt Delfland de verwerkingstijd voor aanvragen te verkorten en de klanttevredenheid te verhogen. Dit zal ook bijdragen aan een transparantere en efficiëntere afhandeling van aanvragen.

4.6.2 Programmalijn 6D: Interne dienstverlening en bestuursondersteuning

Binnen deze programmalijn richt Delfland zich op het optimaliseren van de interne bedrijfsvoering en de ondersteuning van het bestuur. Het beheer van monumentale objecten, zoals oude gemalen en molens, valt hier ook onder. Deze objecten hebben geen functionele rol meer in het watersysteem, maar worden nog beheerd vanwege hun historische waarde. Het onderhoud van deze objecten is kostbaar en het is belangrijk om kritisch te kijken of deze objecten in ons beheer moeten blijven.

Delfland hanteert een beleid waarbij monumentale objecten die geen bijdrage meer leveren aan het functioneren van het watersysteem, onder voorwaarden kunnen worden afgestoten. Dit betekent dat, wanneer een object zijn functie verliest, Delfland het object kan verkopen of overdragen aan een andere partij die verantwoordelijk wordt voor het behoud van het culturele erfgoed. Dit beleid helpt niet alleen om kosten te besparen, maar zorgt er ook voor dat de focus van de organisatie ligt bij de kerntaken en functionele objecten die essentieel zijn voor het waterbeheer.

Bestuurlijke keuzes

De bestuurlijke keuze is om objecten die geen functie meer vervullen af te stoten. Delfland streeft ernaar om noodzakelijke restauraties in de toekomst zo kostenefficiënt mogelijk te blijven uitvoeren.

Daarnaast is er binnen de interne dienstverlening aandacht voor de optimalisatie van ondersteunende processen, zoals personeelsbeheer, financiële administratie en projectmanagement. Door het digitaliseren en stroomlijnen van administratieve processen, wil Delfland de interne efficiëntie verhogen en de werkdruk voor medewerkers verlagen. Dit draagt niet alleen bij aan een betere werkbeleving, maar helpt ook bij het reduceren van overheadkosten.

4.6.3 Programmalijn 6H: Innovatie

Deze programmalijn richt zich op het bevorderen van technologische en procesmatige vernieuwingen binnen Delfland. Innovaties kunnen bijdragen aan het efficiënter uitvoeren van de taken van Delfland, het verbeteren van de waterkwaliteit en waterkwantiteit en het verlagen van kosten. Delfland stimuleert zowel interne innovaties als samenwerking met externe netwerken en initiatieven, zoals de Waterstraat, het Valorisatieprogramma Delta,

Waterskills en de Bouwcampus. Deze externe netwerken dragen bij aan de ontwikkeling van nieuwe technologieën en methoden die Delfland kan toepassen om haar werk beter te doen.

Bestuurlijke keuzes

Het innovatiefonds is de afgelopen jaren met name gebruikt voor kleinschalige innovaties en verbeteringen. Het beschikbare budget werd niet altijd volledig benut. We kiezen ervoor om het innovatiebudget voor het innovatiefonds te verlagen. Delfland wil, naast het huidige innovatieprogramma, meer aandacht besteden aan grootschalige innovatietrajecten. Deze trajecten moeten op strategisch niveau bijdragen aan een betere en efficiëntere uitvoering van Delflands kerntaken. Voorstellen hiervoor worden separaat voorgelegd.

Delfland blijft daarnaast inzetten op het monitoren en evalueren van bestaande innovatietrajecten. Dit zorgt ervoor dat alleen de innovaties die daadwerkelijk bijdragen aan de doelstellingen van Delfland, zowel financieel als operationeel, verder worden ondersteund en opgeschaald.

5 Risicomanagement

De voornaamste ontwikkelingen met betrekking tot het risicoprofiel van Delfland zijn toegelicht in de Jaarrekening 2025. De algemene conclusie daarbij is dat het risicoprofiel relatief stabiel is gebleven in het afgelopen jaar. Er hebben zich in de eerste maanden van 2025 ook geen significante wijzigingen voorgedaan in het risicoprofiel, anders dan het afvoeren van het risico 'Ontbreken gedragscode Natuurbeschermingswet'. Sinds 1 april is een nieuwe Gedragscode 'Soortenbescherming voor de Unie van Waterschappen - Bestendig beheer en onderhoud' in werking getreden, waarmee dit risico is komen te vervallen. Ambtelijk wordt gewerkt aan een nadere verkenning van strategische en organisatie-brede risico's, zoals de toename van het cyberdreigingsniveau, het risico op stroomuitval als gevolg van netcongestie, en de weerbaarheid en wendbaarheid van de organisatie in een snel veranderende (geopolitieke) context. In de Begroting 2026 zullen deze thema's nader worden toegelicht.

6 Financieel perspectief

Dit hoofdstuk beschrijft de financiële kaders voor het opstellen van de Begroting 2025. Ze zijn in lijn met de afspraken in het Coalitieakkoord.

6.1 Financiële uitgangspunten

De Kadernota 2026 heeft de volgende financiële uitgangspunten:

1. Loon-, prijs- en renteontwikkelingen:
 - a. loonkosten 2026: 3,6%, 2027: 3,5% en 2028: 3,0%;
 - b. prijzen 2026: 2,6%, 2027: 2,5% en 2028: 2,0%;
 - c. rente 3,5%.
2. Kapitaallasten worden bepaald met de in de Strategische Investeringsagenda (SIA) geprojecteerde investeringsvolumes.
3. De kasstroom gebruiken we om onze exploitatiekosten te dekken en voor zover mogelijk onze investeringen te financieren uit eigen middelen.
4. De schuld- en vermogenspositie uit de jaarstukken 2024 vormt het uitgangspunt voor de berekening van de Netto Schuld Quote (NSQ). Voor de NSQ hanteren we conform het coalitieakkoord een bovengrens van 250%, die in het licht van toekomstige investeringen gedurende beperkte tijd overschreden mag worden, mits de NSQ op lange termijn maar onder de 250% blijft.
5. Voor de ontwikkeling van de NSQ kijken we vooruit tot en met 2045. Daarbij is in deze kadernota rekening gehouden met de SIA van april 2025, de geactualiseerde ramingen van Waterzuivering Vergulde Hand (WVH), op basis van de Kostennota Voorkeursalternatief) en daarnaast de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA) uit de Begroting 2025. Ook is rekening gehouden met de verwachte extra kosten voor het HWBP 2030-2036. Daarnaast zijn wijzigingen in de (financiële) ambities van Verbonden Partijen meegenomen.
6. In de raming van de belastingopbrengsten houden we rekening met de nu verwachte areaalontwikkeling van circa 1% per jaar.
7. Bij de aanbidding van de Begroting 2026 dient Delfland een sluitende begroting te presenteren. In het financieel meerjarenbeeld van deze kadernota is rekening gehouden met een stijging van de belastingopbrengst met 5,3% in 2026, 4,5% in 2027, 4,4% in 2028, 4,0% in 2029 en 2,7% in 2030. Dit is exclusief bestemming van het exploitatieresultaat en eventuele mutaties in de reserves, anders dan reeds opgenomen in de huidige Begroting 2025 en Meerjarenraming 2026-2029.
8. In de kadernota is het precieze effect naar de watersysteem- en zuiveringsheffing nog niet in beeld omdat de lasten nog niet exact zijn toebedeeld aan het watersysteem en zuiveringssysteem. Daarnaast worden de aantallen van de heffingsgrondslagen nog verder geactualiseerd.

Met deze Kadernota 2026 worden de financiële en beleidsmatige kaders vastgesteld voor de Begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2030. De Begroting 2026 wordt binnen deze kaders uitgewerkt. Daarnaast gelden de volgende begrotingsregels, die in het coalitieakkoord 2023-2027 zijn afgesproken:

Voor de financiën wordt er met drie knoppen gewerkt:

- Opgaven
- Heffingen
- Schuld

Wanneer de kosten toenemen door een toename van de opgave dan kijken we bij de dekking van de kosten langs drie lijnen:

- Ombuigen (keuzes maken)

- Anders werken (efficiënter werken)
- Heffingen bijstellen

Het ombuigen en anders werken bereiken we door het traject Nieuw voor Oud.

6.2 Nadere uitwerking financieel kader

Het financieel kader bestaat uit een aantal aspecten dat van grote invloed is op het totale financiële kostenplaatje.

6.2.1 Duurzaam evenwichtige financiën

Onze begroting moet langjarig sluitend en volhoudbaar zijn. Dit betekent allereerst dat we structurele lasten met structurele inkomsten dekken. Daarnaast streven we naar een gelijkmatige ontwikkeling van onze tarieven. Dat doen we bijvoorbeeld door nu al middelen te reserveren voor toekomstige grote investeringen en door inzet van onze tariefdemping-reserves waar nodig en mogelijk. Hiermee voorkomen we dat belastingbetalers ineens voor grote verrassingen komen te staan.

6.2.2 Lonen en prijzen

De ontwikkeling van de lonen is van invloed op de loonkosten van ons personeel. De Vereniging werken voor waterschappen (Vwwv) en de vakbonden FNV en CNV Overheid hebben op 1 april 2025 overeenstemming bereikt over een onderhandelingsresultaat voor de cao-jaren 2025 en 2026. Voor 2026 is deze uitgekomen op een stijging van 1% + APC. (Automatische Prijscompensatie), totaal 3,6%. In de Begroting 2025 hielden wij voor de jaren 2026-2030 rekening met een stijging van de loonkosten van 3%. Deze corrigeren we voor 2026 naar 3,6% en voor 2027 naar 3,5% Vanaf 2028 houden we 3,0% aan. Voor 2026 betekent dit een extra last van € 0,4 miljoen en voor 2027 van € 0,8 miljoen ten opzichte van de begroting. Deze werken door in de jaren 2028-2030. Daartegenover staat de afloop van tijdelijke formatieplaatsen, die voor een daling van de personeelslasten zorgen. In 2026 is dit € 1,0 miljoen.

Voor de overige prijzen gaan we uit van een gemiddelde stijging van 2,6% in 2026, 2,5% in 2027 en 2,0% vanaf 2028. In de Begroting 2025 was uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 2%. Dit betekent voor 2026 een toename t.o.v. Begroting 2025 van € 0,6 miljoen en voor 2027 van € 0,4 miljoen. Deze werken ook door in de jaren erna.

De hoger dan verwachte cao- en prijsstijgingen werken ook door bij de verbonden partijen en andere samenwerkingsvormen. Zo gaan de contributies aan het Waterschapshuis en Muskusrattenbeheer verder omhoog. Verder neemt in 2026 de bijdrage aan het HWBP toe met € 0,9 miljoen. Daartegenover staat echter een besparing van € 0,9 miljoen bij de RBG, waardoor de totale stijging van de Verbonden Partijen beperkt blijft voor 2026. Het HWBP leidt met name op langere termijn (vanaf 2030) tot een significant grotere bijdrage van Delfland.

6.2.3 Reserves

We gaan door met het opbouwen van de reserve voor grote investeringen (bijvoorbeeld voor WVH en ERSA). Dit betekent de volgende reeks, zoals vastgesteld in de Begroting 2024:

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	v.a. 2032
3%	3%	3%	2%	2%	1%	1%	1%	0%

Zo reserveren we nu voor toekomstige investeringen zodat we in de toekomst minder hoeven te lenen (en rente te betalen). Bovendien voorkomt het grote tariefstijgingen op het moment dat Delfland de daadwerkelijke investeringen moet doen. De huidige verwachting is dat de

investeringen in de WVH met name dit decennium plaatsvinden. Die voor ERSA lopen door tot 2040.

Vooralsnog houden we de reservemutaties in deze kadernota gelijk aan de vastgestelde Begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029. Voor jaarschijf 2030 is 2029 gekopieerd en is alleen de toevoeging aan de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer verhoogd met € 2 miljoen door de extra opslag (zie de tabel hierboven).

Bij de realisatie van de waterberging in Molenvlietpark zijn afspraken over de bijdrage van Delfland gemaakt. De verwachte bijdrage in 2025 van eenmalig € 2,9 miljoen schuift door naar 2026. Omdat deze bijdrage wordt gedekt vanuit de reserve kapitaallasten investeringen watersysteem heeft dit geen effect op het resultaat.

Op 5 juni 2025 is in de VV besloten om een deel van het jaarresultaat 2024 te bestemmen aan de twee tariefdempingsreserves. Conform de nota 'reserves en voorzieningen' moeten deze twee reserves binnen vijf jaar worden ingezet. Daarom wordt bij het berekenen van de belastingtarieven voor de Begroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2030 opnieuw gekeken naar de inzet van de tariefdempingsreserves.

6.2.4 Investerings

Delfland heeft een actieve investeringsplanning. Het volume aan verwachte investeringen brengen wij in kaart in de Strategische investeringsagenda (SIA). De SIA focust op de lange termijn en dient als input voor investeringsplanningen en meerjarenramingen. De SIA draagt ook bij aan de volgende zaken:

- Het vertalen van opgaven naar benodigde financiële middelen;
- het leveren van sturingsinformatie voor toekomstige bestuurlijke keuzemomenten;
- het vooruitkijken naar noodzakelijke organisatorische maatregelen om op de lange termijn investeringen te realiseren.

In de komende jaren voorzien wij forse investeringen in onder andere de Waterzuivering Vergulde Hand en in de andere zuiveringen als gevolg van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA). Ook voor het programma Waterveiligheid is er een toenemende investeringsbehoefte om te blijven voldoen aan de provinciale normen voor onze regionale keringen. Deze investeringen hebben een impact op de kapitaallasten (rente en afschrijving) en zijn, als ze gefinancierd worden met externe leningen, van invloed op de schuldpositie en de netto schuldquote (NSQ). Voor deze kadernota hebben wij de meest recente SIA gebruikt, die wij in aanloop naar de Begroting 2026 verder actualiseren. Hieronder zijn de investeringsuitgaven voor de kadernota-periode weergegeven. In het perspectief op lange termijn (6.3.5) gaan wij nader in op de financiële consequenties van een aantal bepalende investeringstrajecten voor Delfland in de periode na 2030.

<i>in miljoen euro</i>	2026	2027	2028	2029	2030
Waterkeringen	17,5	17,5	18,0	18,0	18,0
Waterkwaliteit	3,5	3,0	3,0	2,5	2,5
Waterkwantiteit	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Waterketen regulier/Vergulde Hand	31,8	190,2	184,8	188,5	135,3
Bedrijfsvoering	0,3	0,0	0,0	1,0	1,3
Totaal	58,6	216,2	211,3	215,5	162,6

Investeringsbedragen per jaar

De investeringsbedragen zoals hierboven weergegeven zijn een combinatie van wijzigingen in de (fasering van) bestaande investeringsprojecten en de toevoeging van

(verwachte) nieuwe investeringsprojecten. In de toekomst wordt ook geïnvesteerd in nieuwe bergingsgebieden.

Ten opzichte van de Begroting 2025 heeft dit de volgende consequenties gehad:

<i>mutatie vs begroting 2025 (in miljoen euro)</i>	2026	2027	2028	2029	2030
Waterketen regulier/Vergulde Hand	-0,1	58,5	60,6	61,9	135,3
Overig	-1,2	-1,3	-0,3	1,0	27,3
Totaal	-1,4	57,2	60,2	62,9	162,6

De gegevens over de investeringen voor WVH zijn aangepast naar aanleiding van het gekozen voorkeursalternatief. Deze aanpassing vormt de grootste wijziging in de investeringsuitgaven voor de komende jaren. De basis voor de investeringsuitgaven voor WVH is de Kostennota Voorkeursalternatief van 5 maart 2025, opgesteld door de ingenieurscombinatie waar in de planvormingsfase mee wordt samengewerkt.

Naast de Vergulde Hand heeft er een actualisering plaats gevonden van de SIA. Daarin zijn zowel de uitgaven op lopende projecten geactualiseerd als ook nieuwe investeringsplannen toegevoegd.

De ramingen voor Waterkwaliteit van de komende jaren zijn iets naar beneden gesteld t.o.v. de conservatieve kostenramingen uit de begroting 2025 en MJR 2026-2029. In het coalitieakkoord is een intensivering van de aanleg van waternatuur afgesproken en hiervoor zijn het verzamelkrediet Waternatuur en het verzamelkrediet Mitigerende maatregelen beschikbaar gesteld. De afgesproken intensivering heeft ertoe geleid dat de totale investeringsuitgaven waterkwaliteit omhoog zijn gegaan van €1.4 miljoen per jaar in 2022 en 2023 naar €1.9 miljoen in 2024. Deze versnelling zet zich door in 2025 (laatste raming BURAP €3.1 miljoen) en verdere jaren met het zwaartepunt in 2025 en 2026 met het oog op de KRW-deadline van eind 2027. In de voortgangsrapportage waterkwaliteit 2024 hebben we n.a.v. een evaluatie van het NEZ-netwerk en een prioritering van potentiële projecten een financiële vooruitblik geschetst wat betreft de aanleg en het herstel in de komende jaren. Hieruit blijkt dat de versnelling ook de komende jaren wordt doorgezet, deze planning zullen wij verder vastleggen in de begroting 2026 en MJR 2027-2030.

Om de kapitaallasten van nieuwe investeringen te dekken bouwen we reserves op voor o.a. de WVH en ERSA.

Binnen Delfland passen wij totaalfinanciering toe waar wij bij het aantrekken van financiering uitgaan van de totale financieringsbehoefte. Op grond van de berekende kasstroom, waarbij rekening is gehouden met het verwachte investeringsvolume, de afschrijvingen en het verwachte exploitatieresultaat, is naar verwachting eind 2025/begin 2026 aanvullende financiering nodig. We ramen op dit moment een gemiddelde rente van 3,5% op langlopende leningen. Door de stijging van de investeringen, zoals weergegeven in de SIA zullen de kapitaallasten toenemen. In 2026 is het effect van de gewijzigde investeringsverwachting op de kapitaallasten nog beperkt. In de jaren erna rekenen we op een stijging van de kapitaallasten.

<i>mutatie vs begroting 2025 (in miljoen euro)</i>	2026	2027	2028	2029	2030
afschrijvingen	-0,1	-0,5	-0,9	-0,9	-0,9
rente	-0,0	2,0	4,1	6,3	12,0
totaal	-0,2	1,4	3,2	5,3	11,1

Deze toename wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de rentekosten van de investeringen in WvH. De afschrijvingslasten van WvH treden voor het eerst op na ingebruikname van de nieuwe waterzuivering (in 2031). Voor dekking van deze afschrijvingslasten wenden wij de reservekapitaallasten 'Investeren in de toekomst' aan. Zoals hierboven is beschreven storten wij in de periode 2024-2031 extra geld in deze reserve door het zuiveringstarief in die periode geleidelijk te verhogen.

6.2.5 Uitgangspunten belastingopbrengsten

Het aantal belastingbetalers neemt elk jaar met ongeveer 1% toe. Dat komt door een groeiende bevolking, meer woningen en bedrijven. Daar heeft Delfland geen invloed op. Daarom beschouwen we de areaaluitbreiding als een autonome ontwikkeling die positief uitpakt op de totale belastingopbrengst. Dit is per jaar afgerond € 3 miljoen.

Bij de Begroting 2024 heeft de VV het uitgangspunt vastgesteld, dat we vanaf 2024 jaarlijks geld reserveren voor uitzonderlijk grote investeringen die wij binnen nu en circa 15 jaar moeten doen voor de WvH en ERSa. Voor 2026 gaat dit om een bedrag van € 12,2 miljoen (3%). Dit is in lijn met het Coalitieakkoord en met de motie 'Investeren in de toekomst' die de VV met overgrote meerderheid heeft aangenomen.²

Verder biedt het Coalitieakkoord de ruimte om de CAO-stijging en inflatie door te rekenen aan de belastingbetaler. Dit levert vanaf 2026 een extra belastingopbrengst op van € 1,0 miljoen, met een structureel karakter, oplopend met de CAO- en prijsstijgingen in de jaren erna. De Regionale Belasting Groep (RBG) heft en int voor Delfland de belastingen en regelt de kwijtschelding voor de watersysteemheffing.³

² De motie 'Investeren in de toekomst' (in iBabs te vinden onder nummer 63 en titel 'Motie CU/SGP Uitgangspunten begroting') is ingediend door CU/SGP, medeondertekend door CDA en VVD. Aangenomen in de VV van 30-11-2023 met 26 tegen 3 stemmen.

³ Delfland heeft in het beleid alleen de mogelijkheid voor kwijtschelding van de watersysteemheffing en niet van de waterzuiveringsheffing.

6.2.6 Netto Schuld Quote (NSQ)

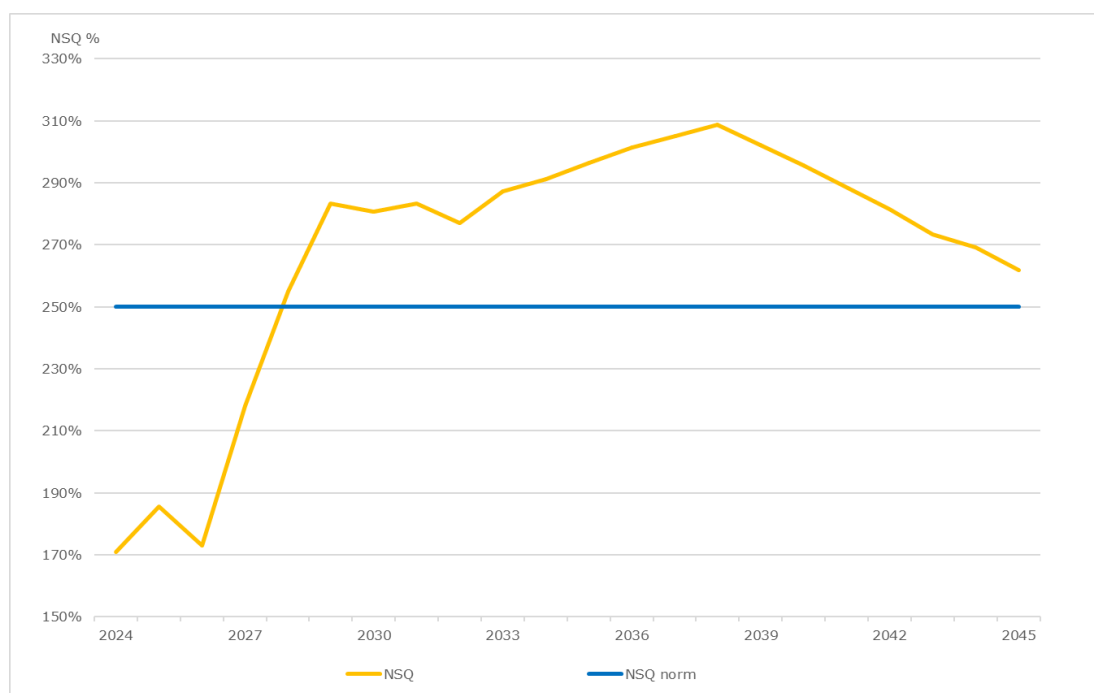
Voor bestaande en toekomstige leningen geldt dat we hier jaarlijks op aflossen. Dat levert een gezonde financiële situatie op en voorkomt dat we toekomstige generaties opzadelen met de schulden van de huidige generatie. De schulden moeten beheersbaar blijven en dit geven we weer in de NSQ. De NSQ drukt de omvang van de schulden van Delfland uit als percentage van de belastingopbrengsten (inclusief opbrengsten uit grensoverschrijdend afvalwater). In het Coalitieakkoord staat dat in een gezonde financiële situatie de NSQ maximaal 250% bedraagt.

Bij de bepaling van de NSQ in deze kadernota is als basis de Begroting 2025 en Meerjarenraming 2026-2029 gebruikt. Deze is aangevuld met bekende gegevens en/of besluiten en met verwachte ontwikkelingen. Hierbij valt te denken aan de betalingen aan Delfluent als gevolg van de arbitrage afgelopen februari en met de meest actuele stand van ons schatkistbankieren.

Verder zijn verwerkt de SIA van april 2025, de geactualiseerde ramingen van WVH en de ERSA. Ook is rekening gehouden met de verwachte extra kosten voor het HWBP 2030-2036.

De verwachte ontwikkeling van de NSQ tot en met 2045 staat in onderstaande grafiek. De blauwe lijn is de norm van 250%. De gele lijn laat de ontwikkeling van de NSQ zien.

Grafiek: Verloop van de Netto Schuld Quote

De eerste twee jaar blijft de NSQ rond de 180% schommelen doordat enerzijds de belastingopbrengsten toenemen (o.a. door de extra reservering) en anderzijds de netto schuldpositie afneemt (met name door aflossingen leningen).

Vanaf 2027 gaan de investeringen toenemen, waardoor we nieuwe leningen moeten aantrekken. Hierdoor zal de netto schuldpositie gaan toenemen, waardoor de NSQ stijgt tot boven de 250%. De verwachting is dat dit in 2028 gaat gebeuren.

Vanaf 2030 nemen de exploitatiekosten toe door onder andere de extra bijdrage aan het HWBP en de hogere instandhoudingskosten van de WVH ten opzichte van AWZI De Groote Lucht. Daarnaast hebben we nog de investeringen als gevolg van het voldoen aan de ERSA.

Onze verwachting is dat rond 2040 de omvang van de leningenportefeuille haar piek bereikt en vervolgens door aflossingen afneemt. De NSQ gaat mede daardoor weer dalen. Rond 2047 verwachten we dat de NSQ weer onder de 250% gaat uitkomen.

De ontwikkeling van de schuldpositie van Delfland is de resultante van de keuzes die Delfland maakt met betrekking tot de ontwikkeling van de systeemheffing en het zuiveringstarief. Voor het watersysteem is ervan uit gegaan dat de financiering van de extra bijdrage aan het HWBP (2030-2036), in 2044 weer is afgelost. Vanaf 2044 zijn de opbrengsten van het watersysteem gelijk aan de kosten.

Het zuiveringstarief vertoont in 2031 een sterke stijging. In 2032 zakt de stijging naar ruim 3 % en langjarig is van een tariefstijging van onder de 2% uitgegaan.

6.3 Financieel meerjarenbeeld

In het financieel meerjarenbeeld zijn de mutaties in 2026–2030 afgezet tegen de vastgestelde Begroting 2025 en Meerjarenraming 2026-2029. Voor de Kadernota 2026 is vervolgens ge-extrapoliseerd naar het jaar 2030.

Het meerjarenbeeld is opgebouwd door inzicht te geven in de ontwikkeling van de exploitatie van Delfland inclusief het kader dat in deze kadernota is meegegeven. Dit is vervolgens afgezet tegen de verwachte belastingopbrengsten. De mutaties in de reserves, leiden vervolgens tot een geactualiseerd beeld van het exploitatieresultaat (vóór bestemming van het resultaat).

6.3.1 Netto kosten

In deze kadernota is inzichtelijk gemaakt wat de financiële ontwikkelingen zijn ten opzichte van de meerjarenraming uit de Begroting 2025. De overeengekomen taakstelling (12,7 miljoen aan structurele besparingen in 2029) is vertaald naar een concrete besparingsagenda, die tot doel heeft Delfland financieel wendbaar te houden voor de toekomst. Deze bestaat uit een ambtelijke en een bestuurlijke opgave. In voorkomende gevallen zijn ook een extra uitgaven nodig ten opzichte van wat in de Begroting 2025 voorzien was. In het overzicht hieronder zijn de netto-effecten zichtbaar gemaakt. Daarnaast is in beeld gebracht welke autonome ontwikkelingen er zijn geweest sinds de vaststelling van de Begroting 2025.

Netto kosten o.b.v. begroting 2025 en MJR26-29 (waarbij 2030 is 2029)					
<i>bedragen in miljoenen</i>	2026	2027	2028	2029	2030
Begroting 2025 en MJR26-29	297,6	302,8	317,9	320,4	320,4
Taakstelling					
Efficiency	1,8	2,7	3,6	4,5	4,5
Bestuurlijk	-	-	-	8,2	8,2
Totaal	1,8	2,7	3,6	12,7	12,7
B25 en MJR26-29 ex. taakstelling	299,4	305,5	321,5	333,1	333,1
Mutaties kadernota 2026					
Autonoom					
CAO	0,4	1,2	1,7	1,8	4,2
Inflatie	0,6	1,0	1,0	1,1	3,1
Verbonden Partijen (nog in ontwikkeling)	-0,6	-0,1	-0,5	-0,6	-0,3
Kapitaallasten	-0,2	1,4	3,2	5,3	11,1
Overig	1,7	-0,5	0,3	0,7	13,1
Totaal autonoom	2,0	3,0	5,7	8,4	31,2
Efficiency	-2,6	-3,1	-4,8	-6,0	-6,0
Bestuurlijk	2,9	2,8	-4,5	-6,4	-6,6
Totaal	2,2	2,7	-3,6	-4,0	18,6
Totaal netto kosten incl. kadernota	301,6	308,2	317,9	329,1	351,7

De CAO- en prijsontwikkeling zijn uitgekomen boven het niveau dat in de Begroting 2025 verwacht werd. Onder Verbonden Partijen is de bijdrage aan de RBG structureel verlaagd. De

RBG heeft de verwachting dat door een strikter handhavingsbeleid de kosten aanzienlijk omlaag zullen gaan. Delfland profiteert hier met 46,4% aandeel in 2025 en 43,9% vanaf 2026 van mee.

De recente inzichten in de investeringen in de Vergulde Hand leiden tot een stijging van de kapitaallasten.

Verder leidt de hogere bijdrage aan het HWBP vanaf 2030 tot aanzienlijk hogere kosten voor Delfland.

6.3.2 Belastingopbrengsten

Extrapolatie van de areaalgroei van 1% in 2030 en daarnaast de verhoging van de toevoeging aan de reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer (door de extra opslag met € 2 miljoen) leiden tot de volgende opbrengsten. Daarin is ook alvast rekening gehouden met de doorberekening van de extra CAO stijging en -indexatie in de belastingen, in lijn met de afspraken die daarover in het coalitieakkoord gemaakt zijn.

Belastingopbrengsten o.b.v. begroting 2025 en MJR26-29 (waarbij 20230 is 2029)					
<i>bedragen in miljoenen</i>	2026	2027	2028	2029	2030
Begroting 2025 en MJR26-29	313,7	326,5	340,6	354,1	354,1
	5,0%	4,1%	4,3%	3,9%	
Mutaties kadernota 2026					
Autonoom					
Areaalgroei ca. 1%	-	-	-	-	3,3
Eerder besloten					
Reserveren WWH/ERSA	-	-	-	-	2,0
Keuze					
Inflatie/cao	1,0	2,2	2,7	2,9	7,3
Totaal	1,0	2,2	2,7	2,9	12,6
Totaal belastingopbrengsten incl. kadernota	314,7	328,7	343,3	356,9	366,7
stijging	5,3%	4,5%	4,4%	4,0%	2,7%

6.3.3 Resultaat en reserveringen

Na de toevoegingen aan de reserves leidt dit tot onderstaand beeld van het resultaat na bestemming.

Resultaat kadernota 2026-2030					
<i>bedragen in miljoenen</i>	2026	2027	2028	2029	2030
Totaal netto kosten incl. kadernota	301,6	308,2	317,9	329,1	351,7
Totaal belastingopbrengsten incl. kadernota	314,7	328,7	343,3	356,9	366,7
Resultaat voor bestemming	-13,1	-20,5	-25,4	-27,8	-14,9
Mutaties reserves uit B25 MJR26-29 *)	16,1	23,7	22,8	33,6	33,6
Mutaties kadernota 2026					
Reserveren voor WWH/ERSA	-	-	-	-	2,0
Totaal	-	-	-	-	2,0
Totaal mutaties reserves incl. kadernota	16,1	23,7	22,8	33,6	35,6
Resultaat na bestemming *)	3,0	3,2	-2,6	5,8	20,7

*) De minbedragen bij het resultaat zijn gelijk aan een exploitatie-overschot, de positieve bedragen aan een -tekort

Jaarschijf 2026

Uit het bovenstaande financieel meerjarenbeeld volgt dat de jaarschijf 2026 sluit met een

tekort van € 3,0 miljoen. Er is verder vanuit gegaan dat de hoger dan verwachte CAO stijging en prijsontwikkeling (totaal € 1,0 miljoen) verwerkt zijn in de tarieven. In het begrotingsproces zal door het maken van keuzes voor de komende jaren een sluitende begroting moeten worden gerealiseerd.

Jaarschijven 2027 - 2030

Vanaf 2030 is er een forse stijging van het tekort. Dit wordt met name veroorzaakt door de toename van de bijdrage aan het HWBP in dat jaar (+€12,7 miljoen). Verder zijn de oplopende kapitaallasten (rente) als gevolg van de investering in de WVH van grote invloed op de ontwikkeling van het resultaat.

6.3.4 Nieuw voor Oud

In 2024 is naar aanleiding van een verwacht tekort van € 12,7 miljoen in 2029 een besparingsprogramma opgestart. Als onderdeel van het project Nieuw voor Oud heeft de ambtelijke organisatie invulling gegeven aan diverse efficiencymaatregelen. Voor 2026 is een structurele besparing van € 2,6 miljoen gevonden. Dit loopt op tot een structurele besparing van € 6 miljoen in 2029.

Het dagelijks bestuur heeft, zoals is afgesproken in het coalitieakkoord, bestuurlijke keuzes gemaakt, dan wel voorstellen voor bestuurlijke keuzes geformuleerd. Het totaal aan bestuurlijke keuzes loopt op naar een totale structurele besparing van € 8,7 miljoen in 2029. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat er ook nieuwe ontwikkelingen zijn zoals het afvangen van de Amerikaanse rivierkreeft en de voorbereiding op implementatie van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Dat betekent dat er tegenover de bestuurlijke keuzes ook nog € 2,4 miljoen aan extra uitgaven staan.

Dit komt neer op € 6 miljoen efficiency, € 8,7 miljoen bestuurlijke keuzes en € 2,4 miljoen aan extra opgaven. In totaal leidt dat tot € 12,3 miljoen aan structurele besparingen. Dit is het financiële resultaat van de keuzes zoals beschreven in hoofdstuk 4. De uitkomsten van Nieuw voor Oud zijn volledig geïntegreerd in de Kadernota 2026.

6.3.5 Lange termijn ontwikkelingen

Verbonden Partijen

Bij het uitvoeren van de wettelijke en reglementaire taken, de bedrijfsvoering en het behalen van doelstellingen kan Delfland niet alle vraagstukken en uitdagingen alleen aanpakken en oplossen. Het kan wenselijk zijn om voor de uitvoering van bepaalde werkzaamheden een langdurige samenwerking te zoeken met andere waterschappen of met maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners. Delfland werkt daarom samen met andere partijen om doelen op gebieden als klimaatadaptatie, energietransitie en biodiversiteit effectiever en efficiënter te realiseren of om de organisatie goed uit te rusten en te optimaliseren op het vlak van ICT, belastingen en laboratoriumwerkzaamheden.

Als onderdeel van de besparingsoperatie die bij deze kadernota wordt doorgevoerd, is ook kritisch gekeken naar de financiële bijdrage die Delfland levert aan verbonden partijen. Deze staan, net als Delfland, voor een grote financiële opgave de komende jaren. De opgave vertaalt zich in voorkomende gevallen in een verlaging van de bijdrage door Delfland (RBG). In de meeste gevallen is er echter sprake van een verhoging van de kosten (bijv. het Waterschapshuis en Muskusrattenbestrijding). Deze verhoging wordt veroorzaakt door de inflatie en CAO-stijging aan de ene kant maar ook door de strategische ontwikkelingsrichting die de deelnemers aan de Verbonden Partijen vaststellen.

HWBP

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een gezamenlijk programma van de waterschappen en het Rijk, dat door beide partners voor de helft wordt gefinancierd. Waterschappen en Rijk stellen middelen beschikbaar voor het Deltafonds, waarvan de begroting een onderdeel is van de Rijksbegroting.

In december 2024 hebben de waterschappen onder een aantal voorwaarden ingestemd met het in zeven jaar in totaal € 1,25 mld. extra inleggen in het Deltafonds voor de jaren 2030 t/m 2036. In de stukken van de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen staat dat een evenredige verdeling over deze jaren uitkomt op gemiddeld ca. € 180 mln. extra totale bijdrage voor de waterschappen. Voor Delfland betekent dit voor het jaar 2030 een toename van de solidariteitsbijdrage van € 12,1 miljoen ten opzichte van het jaar ervoor (van € 15 miljoen naar € 27,1 miljoen). De solidariteitsbijdrage blijft in de jaren daarna op hetzelfde (hogere) niveau.

ERSA

Door de (nieuwe) Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater moeten wij investeren in alle AWZI's om te zorgen dat ze aan die richtlijn voldoen. In de investeringsberekeningen rond de WVH is al rekening gehouden met de aangescherpte Europese regelgeving. Verder is voor de overige zuiveringen rekening gehouden met een gezamenlijke investering van € 300 miljoen in de periode 2033-2038.

Voor de overige zuiveringen wordt nu een systeem- en levensduuranalyse uitgevoerd. Aan het eind van het jaar hebben we daarmee meer zicht op wat nodig is voor onze assets, deels vanuit regulier vervanging-/instandhoudingsonderhoud en deels vanuit de Europese richtlijn. Naast werk aan de zuiveringen (waarbij tot 2033 een deel in de PPS zit) volgt uit de richtlijn ook dat 65% van de gebruikte energie zelf moet worden opgewekt. Ook daarvoor zal een plan moeten worden opgesteld.

De ERSA wordt verder in Nederlandse wetgeving verankerd. Vanuit het Rijk wordt onderhandeld met de farmaceutische industrie die volgens de ERSA een bijdrage moeten leveren voor de 4^e trap (zuiveren medicijnresten). De verwachting is dat de gelden gebruikt zullen worden voor een bijdrageregeling vanuit het Rijk. Dat is echter de eerste stap. Naast de initiële investering, zijn er operationele kosten (waaronder een hoger energiegebruik). Onduidelijk is nog hoe dit uit zal pakken. De verwachting is dat hier in de loop van 2025 meer duidelijk over zal worden, maar dat het nog tot 2026 of 2027 zal duren voordat er een definitieve regeling is.

Waterzuivering Vergulde Hand (WVH)

In 2031 zal de nieuwe zuivering in Vlaardingingen in gebruik worden genomen. In de financiële ramingen is uitgegaan van de Kostennota Voorkeursalternatief (5 maart 2025). Daarin zijn naast de investeringen ook de instandhoudingskosten voor de WVH opgenomen. Deze geven een beeld van de uitgaven die voor de zuivering gemaakt moeten worden, nadat deze is opgeleverd. In de kostennota wordt uitgegaan van een aantal technische en financiële uitgangspunten dat grote consequenties heeft voor het kostenniveau van Delfland, de ontwikkeling van het zuiveringstarief en de omvang van de schuldpositie (NSQ). Deze uitgangspunten dienen, nu de planvormingsfase afgerond gaat worden, verder uitgewerkt te worden. In de Kostennota is onder andere uitgegaan van een indexatie van 2,0% voor de instandhoudingskosten.

PPS/Handback

Eind 2033 eindigt de 30-jarige DBFO-overeenkomst die Delfland met Delfluent heeft gesloten voor de Zuiveringen Houtrust en Harnaschpolder. Delfluent dient de zuiveringen in goede staat op te leveren aan Delfland. Om dat te bewerkstelligen vindt er in 2028, onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van Delfland en Delfluent, een onderzoek plaats naar de staat van het onderhoud. Op basis van dat onderzoek vindt er in de periode 2028 tot en met

2033 geïntensiveerd onderhoud plaats aan de zuiveringen teneinde de zuiveringen in 2033 in handback status op te leveren aan Delfland.

Instandhouding (bestaande zuiveringsinstallaties)

In de lange termijn doorrekeningen voor de tarieven en de NSQ is, m.u.v. van de WvH, uitgegaan van een instandhoudingsscenario voor de zuiveringsinstallaties.